

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

24. Sermocinatio matris, filium à monastico instituto reuocantis. Eiusdem
auctoris:

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

SERMOCINATIO MATRIS
filium à monastico instituto
reuocantis.

CAPVT XXIV.

Chryf. lib. 1.
de sacerdot.
Animadu-
eris hic
Protopopos
fua sermo-
cinatiois,
qua figura
ad colores
historia, &
sublimis elo-
quentia
multum va-
let, graues &
prudens ex-
emplum.

Ἐγὼ παῖδρον, φησι, ἡ ἀρετὴς τῆς πατρὸς
τῆς σοφίας ἀρετῆς ἀπολαύτου ἐν τῷ λόγῳ,
& cetera, qua latine sic reddi possunt.

Patris tui virtute, ac præstantia, fili, me haud ita multum temporis frui numen permisit: ut pote, cuius mors, doloris eius partus, quo in hanc lucem editus es, continuo exceperit, ac tibi orbitatem, mihi viduitatem attulerit in tempestiuam: ut fileam viduitatis ipsius mala, grummas, incommoda, quæ quidem solæ animo illæ complecti rectè queant, quas contigerit, ea ipsa perpeti. Nullius enim oratio par esse possit enatrandis illis negotiatorum fluctibus, quos subire oportet puellam, quæ ipsa etiam eorum tudis, rerumque humanarum expertis, simulatque paternam domum reliquerit, detrepente immensorum dolorum facibus astuans, curam, sollicitudinemque supra ætatem, ac sexum sustinere cogatur: quam videlicet necesse est seruorum ignauias emendare, eorundem maleficia obseruare, cognatorum populare invidias, publicanorum molestias, & quam illi, dum eis tributa numerantur, immunitatem exercere solent, forti, generosoque animo ferre. Proinde quum decessit pater relicta à se prole, si forte fœmina ea est, magnam vel sic matri curam exhibet, sed tamen hoc ipso tolerabilem, quod illius educatio tum impensa caret, tum etiam formidine vacat.

ὁ δὲ παῖς Χρυ-
σοστομῶν
nominat,
quis tropus
latine auri-
bus durior
est.

At filius à patre relictus, matris animum in dies singulos immensa formidine, tum multis compler angoribus, ut nihil agam de sumptibus, quos fieri oportet, ut ille liberaliter educetur. Quarum rerum omnium nulla me tamè permouit, ut nuptijs iteratis, sponsum alterum in patris tui ædes admitterem: quin potius in æstu illo, ac turbine rerum permansi, cœlestis gratiæ auxilio imprimis adiuta, graues illas viduitatis angustias, nulla ex parte refugi: cum mihi inter eas ipsas ærumnas, atque incommoda solatio esset non modico, quod vultum istud assidue spectare, inque eo tanquam cœlatam

dem ortui mariti imaginem, verisquæ ac certissimis lineamentis expressam mihi liceret alteruare. Quo nomine puerulus quum adhuc esses, primis adhuc oculis balbutiens, qua potissimum ætate maximam liberorum suorum voluptatem parentes sentiunt, magno certè solatio, magnæ iucunditati fuisti. Atqui nec id quidem mecum expostulare possis, quod nos viduitatis quidem conditionem perpessa fortiter simus, sed viduitatis eiusdem angustijs, cum essent omnia in dies arctiora, paternas tibi immineamus facultates: id quod infelicibus pupillis permultis vsu venisse scio. Si quidem patrimonium tibi nulla non parte saluum, integrumque seruaui: quum nihil etiam prætermissem sumptuum eorum, qui tibi nominis istius existimationem aliquam parare possent, quos ego certè suffeci ex nostra de te, & ex ijs pecunijs, quas mecum domo paterna attuleram. Neque verò existimare te velim exprobrandi gratia, hæc nunc à me dici: Pro rebus potèd his omnibus vniam abs te gratiam peto, ne me viduitate altera inuoluas, neve luctus iam sopiti morsu acriores tuo discessu facias. Meo me futo occidentem tantisper expecta: hinc enim paulò post nobis, ut vides, emigrandum est. Nam ut, qui iuuenes sunt, ad longam senectutis angustiam accedant, sperare quidem liceat: qui autem iam conuenimus, quid tandem aliud, quam mortem singulis horis impendentem præstolemur? Itaque vbi hoc corpusculum cum patris tui ossibus coniuixeris, tum deum, fili, longas profectiones suscipe, & quodcunque mare collibitum fuerit, emette: nemo tunc prohibebiturus est. Ceterum tantisper dum spiramus, contubernium, conuictumque hunc nostrum tolera, Noli offensionem numinis frustra, ac temere incurtere, & committere, ut matrem nihil commeritam, tam multis implicis angoribus: qui si forte criminari potes, quod te in huius vite deliciis pertractum, rerum tuarum curam temet gerere cogam: te non iam naturæ leges moueant, non educationis, consuetudinisque iura tangant, denique nulla te res alia impediat, quò minus nos statim insidiatorum, atque hostium loco habeas, nostrumque contubernium deuities. Sin verò nihil non agimus, ut tu facile, atque in orio possis vitæ huius vsura frui: si minus aliud vinculum certè hoc vniam te apud nos detineat: nam ut te à sexcentis amari dicas, nemo certè fuerit, qui

qui tibi tanta in libertate viuere concedat: quum & neminem esse putem, cui nominis istius existimatio æquè, ac mihi vna chara esse possit.

In genere vero iudiciali, eiusdem auctoris præclarissima oratio pro Antiochenis de statuis ad Theodosium.

C A P V T X X V.

Ἡ βασιλιῦ, ἡ ὄρε ἐρηθέρηδρ ἡ ἑρῶα τῆτον, &c.

extremam sustinent ignominiam; Atque dum malorum magnitudinem cogitant, & in quantum contumeliæ deuenierint, nec respirare quidem possunt, siquidem omnes vbi que terrarum populos sibi fecerunt accusatores. Sed si velis, ô Rex, est vulnere medicina, & tantis malis remedium. Sæpius & in priuatis hominibus hoc factum est, magnæ, & graues offensiones, eximie charitatis materia fuerunt: sic & in natura nostra euenit.

Charitas mater sue. runt offensiones. Dei misericordia.

Cum enim hominem Deus condidit, & in paradysum induxit, præclarissimis honoribus cumulatam, tantam Diabolus prosperitatem non ferens, inuidit: & illum à sua expulit dignitate. Sed Deus non tantum ipsum non deferuit, verum & pro istis voluptuarijs hortis cælum nobis aperuit, vt hoc ipso propriam testaretur benignitatem; & Dæmonis inuidiam nostra felicitate puniret. Tu Rex Deum imitare, omnia mouerunt Dæmones, vt omnium tibi gratissimam ciuitatem à beneuolentia tua seungerent: hoc verò cum certò teneas, poenam quamuis quidem exigas, priori autem amicitia ne nos extrudas. Sed etsi præter opinionem aliquid nunc dicere fas est, etiam nunc inter dilectarum primas ipsam scribe, si modo Dæmonum odium insaturabile vis vlcisci. Si nempe destruas, & subruas, & deleas, quæ prius illis voluerunt, hæc efficies: si verò iracundiam temperaris, & pristini amoris non obscuram significationem dederis: lethalem ipsis plagam intuleris, & vltimam ab ipsis vltionem exegeris, demonstrabis quippe, quod non tantum nihil amplius ipsis expeditum est per insidias, verum & cuncta ipsis contraria, quàm volebant, acciderunt. Equum autem fuerit, vt hæc facias, & ciuitatis miserearis, cui propter amicitiam tuam Dæmones inuiderunt. Nisi enim ipsam tam vehementer amasses, nec illi tanta insectati fuissent inuidia. Itaque etsi mirandum est, quod dicitur, est tamen verum, quod propter te, & amicitiam tuam hæc passa est. Quot incendijs, quanta subuersione sunt hæc verba acerbiora, quæ antea dixisti? Nunc te contumelia affectum queris, & pertulisse, quæ nullus vnquam superiorum Regum. Sed si velis, ô humanissime, & sapientissime Imperator, diadema isto clariorem, & maiorem tibi coronam hæc afferet contumelia. Hoc nempe diadema est, & tuæ virtutis insigne, & eius qui dedit, liberalitatis indicium: sed corona ex hac huma-

Z z z nitate

Chrysof. humil. 20. ad P. Antioch. Accusatio proprie.

Vastare.

H Abes quidem, ô Rex consentientes reos, nec enim negare possumus amoris tui erga hanc nostram ciuitatem prolixam significationem. Quamobrem grauius lugemus, quod vbi tantoperè dilectæ sic furiosi dæmones inuiderint, vt à quo nobis pericunda quæque, & maxime honorifica cecidissent, in eum pessima sceleris nota videremur ingrati. Tu siue diruas, siue incendas, siue occidas, siue quodcumque aliud facias, nondum dignas de nobis poenas exegeris, nos innumertis mortibus suppliciorum anteuertimus lenitatem. Quid enim luctuosius esse possit, quam cum Regem, & tam beneficium Regem nostris exulceratum iniurijs habeamus, coram eo tamen sisti cogamur, vt hoc gentes audiant, & Sol videat, & nos mundus vniversus ingrati animi, scelerisque condemnet.

Si Barbari ciuitatem nostram incurstantes, moenia diruissent, incendissent domos, & abductis captiuis patriæ solam reliquissent vastitatem, minus erat luctuosum. Quotum? quoniam te viuo, & spirante, cum tanta tui amoris in nos propensione, spes erat illa cuncta, licet grauius solutum iri, & nos iterum ad priorem dignitatis speciem redituros, illustrioremque; recepturos libertatem: nunc autem restincta beneuolentia tua, & amoris vinculo tam sordè violato, quod omni muro nobis erat tutius, ad quem iam confugiemus? quo poterimus aliò respicere, tam leni domino, tam facili Patre iustis de causis irato. Itaque videntur quidem grauius patrasse, sed passi sunt omnium grauiissima, qui nullum mortalium audeant respicere, nec ipsum spectare solem liberis valent oculis, sed grauius dolore suffusi vitam notati, & latebris committuntur. Itaque libertate sublata nunc sunt omnibus captiuis deteriores, &